

В. І. Проскуряков, М. А. Лопоша, Н. Р. Кубай, У. М. Гречка
Національний університет „Львівська політехніка”,
кафедра дизайну архітектурного середовища

НАПРЯМИ АКТИВІЗАЦІЇ ОСВІТНЬО-ПРИКЛАДНОГО ПРОЕКТУВАННЯ НА КАФЕДРІ ДИЗАЙНУ АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА ЛЬВІВСЬКОЇ АРХІТЕКТУРНОЇ ШКОЛИ ТЕПЕР І В МАЙБУТНЬОМУ

© Проскуряков В. І., Лопоша М. А., Кубай Н. Р., Гречка У. М., 2018

У ХХІ ст. в Україні актуальна тема освіти і науки, її теперішнього стану і майбутнього. Сьогодні сформувалося чотири типи, на які орієнтуються і освіта в Україні, й архітектурна зокрема, хоча, на відміну від європейської освіти, національна українська освіта ще й досі орієнтується на «середньостатистичного», «типового» студента.

Ключові слова: інтенсивність та прогрес, освітньо-проектна діяльність, каталізатори освітніх процесів, синкретична інтеграція історично сформованих типів освіти, індивідуальний освітній потенціал студента.

Постановка проблеми

Актуальною в наш час є тема освіти та науки в Україні, її теперішнього стану та майбутнього. З часу виникнення феномену архітектурної освіти і його розвитку сформувалися чотири її основні типи: цехова, університетська, індивідуальна та освіта, яка інтегрує у собі фрагменти попередніх. На ці типи орієнтувалася і освіта в Україні, а також освітня діяльність кафедри дизайну архітектурного середовища. Щоправда, інтенсивна науково-освітня діяльність для студентів розпочиналась лише на межі II–III курсу. А до того освітній час студентів заповнювали проектні завдання, розраховані на «середньостатистичного», «типового» студента. Зближення України з Європою вимагає і пошуку спільної освітньої концепції, архітектурної зокрема.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Головна відмінність між освітою в Україні та за кордоном полягає у тому, що за кордоном студент першого курсу, як і п'ятого, може працювати над будь-яким проектом, вибравши самостійно викладача-наставника. Розглянувши інтенсивність та прогрес освіти на прикладі університетів за кордоном, зокрема порівнявши методики навчання в Ганноверському університеті ім. Лейбніца та в українських університетах, можна помітити істотні відмінності в навчанні одразу з перших курсів. Студенти після вивчення базових дисциплін впродовж одного–двох років складають власну програму навчання, розклад, особисто вибирають викладачів. Інтегруватись в освіту студенти починають із перших курсів завдяки науково-проектним семінарам, щотижневим лекціям від архітекторів з усієї Німеччини, тісній співпраці університету із архітектурними фірмами. А це вже поєднання університетської та цехової освіти. За даними «Освіта.ua», у Канаді освіта характеризується великою кількістю програм, спрямованих на здобуття практичних навичок одразу з перших курсів. Програми дають змогу отримати за коротший період більше знань, не втрачаючи якості.

Типовою структурою для студентів Манчестерської школи архітектури передбачено спочатку трирічний курс бакалавра денного навчання, один рік з якого – набуття практичного досвіду за підтримки професійного архітектора. Рівень магістра архітектури – це ще два роки денного навчання або чотири роки вечірнього. З них один рік триває здобуття практичного досвіду під

керівництвом професійного архітектора. Увінчує навчання кваліфікаційний іспит, відтак – отримання кваліфікації архітектора. Після завершення першого–третього освітніх рівнів можна зареєструватися архітектором в комітеті архітекторів.

Формулювання цілі статті

Висвітлити стан сучасної архітектурної освіти в Україні на прикладі кафедри дизайну архітектурного середовища Національного університету „Львівська політехніка” тепер і в майбутньому, порівнюючи зі світовим досвідом, і визначити шляхи її покращення.

Виклад основного матеріалу дослідження

Якщо розглянути освітню діяльність українських архітектурних шкіл (з яких 16 розташовані в 12 містах країни), то можна зробити висновок: незважаючи на затверджені Міністерством освіти спеціальності, програми, навчальні плани, всі архітектурні школи широко культивують лише один базовий тип освіти. Наприклад, на АРФ Національної академії образотворчого мистецтва популярні етапи творчо-магістерські, якими керують відомі педагоги. А на АРФ Київського національного університету будівництва й архітектури і в Інституті архітектури «Львівської політехніки» в ХХІ ст. домінує університетський тип, хоча паралельно створюються і діють групи (з п'яти–шести студентів), які очолюють провідні педагоги-вчителі з великим прикладним досвідом. Фактично вся активна освітньо-проектна діяльність в усіх архітектурних школах України подібна до форм освіти у згаданих закордонних вищих навчальних закладах, але розпочинається після першого–другого курсу, через певні причини. Наприклад, на кафедрі дизайну архітектурного середовища за останні 15 років сформувалася широка палітра освітніх напрямів: архітектурно-типологічний дизайн, ландшафтний, урбаністичний, предметний, світловий дизайн, а також дизайн монументальний, культурологічний, сценографічний (рис. 1).

Рис. 1. Актуальні напрями навчання на кафедрі дизайну архітектурного середовища Львівської політехніки

Оволодіти навичками в усіх названих вище освітніх напрямках одразу, з перших років навчання, видається проблематичним, особливо з урахуванням проблем, які спричинила у вищій архітектурній освіті освіта шкільна. Адже зі шкільної освітньої програми вилучили предмети, найважливіші для вищої архітектурної освіти – малюнок і креслення, а також деякі з тих, що висвітлюють генезу і розвиток національного і світового мистецтва (рис. 2). Ось чому два перші курси всім архітектурним школам без винятку доводиться додатково навчати «новоспечених» студентів архітектурних спеціальностей класичним мистецько-технічним дисциплінам. Що може стати каталізатором освітніх процесів на перших курсах вищої архітектурної освіти в Україні в сучасних умовах, на погляд із середовища її користувачів-студентів?

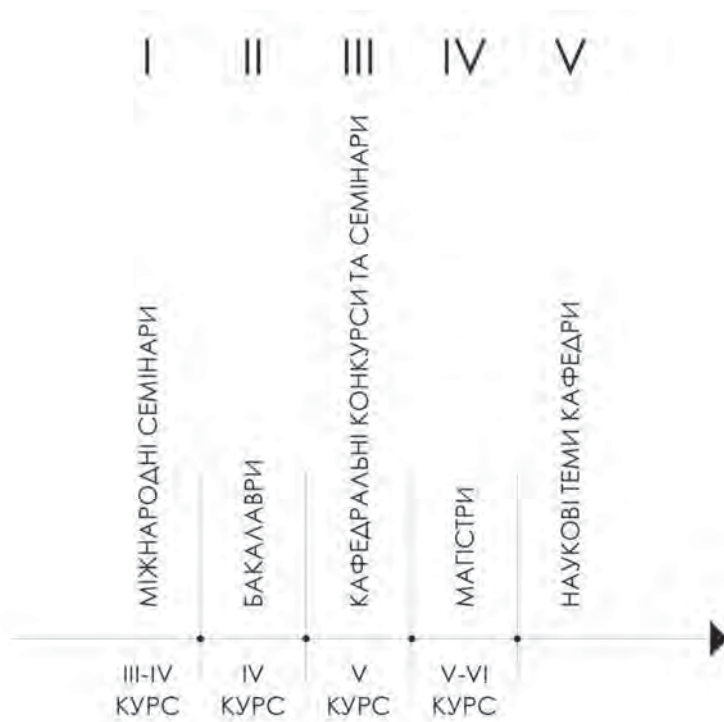

Рис. 2. Етапи наукового і проектного становлення в освіті студентів кафедри дизайну архітектурного середовища Львівської політехніки

По-перше, вища архітектурна школа ще деякий час буде змушена навчати своїх студентів класичним прикладним предметам. Але оскільки з основних вступних освітніх предметів зберігаються іспити, до яких абітурієнтам треба обов'язково готуватися, на перших курсах можна скоротити відведений на «класичну» освіту час і більше інтегруватися в усе те, що сформує у майбутньому професійні навички.

По-друге, архітектурна освіта в Україні повинна бути синкретичною інтеграцією історично сформованих освітніх типів, які співіснують паралельно і залежать від освітніх завдань на певному освітньому рівні.

І третє. Вже сьогодні необхідно зробити вищу архітектурну освіту адресною, особливо на початках. Інакше кажучи, з перших кроків треба враховувати індивідуальний освітній потенціал студента і ту базу знань, з якою він прийшов у вищий навчальний заклад. Але не для того, щоби обов'язково витягувати слабких студентів, а для того, щоби не гальмувати розвиток краще підготовлених, пропонуючи таким студентам індивідуальні програми навчання і постійно ускладнюючи їх залежно від особистого навчального прогресу кожного.

Висновки

Порівнюючи національну архітектурну освіту із освітою в закордонних вишах, можна помітити у них істотні відмінності. Головне – те, що освіта в Україні зорієнтована здебільшого на середньостатистичного студента-користувача, а також те, що національним архітектурним школам на перших курсах доводиться попередньо довчати абітурієнтів до потрібних стандартів, особливо на перших установчих курсах. Це не вирішує проблем на 100 %, окрім провідних архітектурних шкіл Львова, Києва, Харкова, Дніпра й Одеси, професійний, програмний, технічний освітній потенціал яких значно вищий порівняно з іншими.

Покращити стан національної архітектурної освіти можна такими заходами: синкретичною інтеграцією усіх історичних типів освіти в єдиний спадкоємний процес від молодших курсів до старших. Одразу від часу вступу необхідно враховувати попередній освітній потенціал і базу знань студентів-архітекторів, відстежувати прогрес у навчанні, а за високого рівня потенціалу забезпе-

чити таким студентам доступ до будь-яких освітніх програм, заходів, навчальних та інших проєктів, тобто, за можливості, робити освіту адресною, персоналізованою, гнучкою.

1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/>. 2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://placeofstudy.ru/university/description/147>.

V. I. Proskuryakov, M. Loposha, N. R. Kubay, U. M. Grechka
Lviv Polytechnic National University,
Department of architectural environment design

**DIRECTIONS OF ACTIVATION OF EDUCATION-APPLIED
DESIGNING AT THE ARCHITECTURAL MEDIA DISCOVERY
DEPARTMENT OF THE LVIV ARCHITECTURAL SCHOOL
OF THE NOW AND THE FUTURE**

© Proskuryakov V. I., Loposha M., Kubay N. R., Grechka U. M., 2018

The main difference between education in Ukraine and abroad lies in the fact that abroad 1st years students as well as 5th year students can work on any project having chosen their mentor independently.

Having examined and compared studying methods at Ukrainian universities and the university of Hanover, universities in Canada, Manchester school of architecture it has been discovered that foreign students from the beginning of studies have scientific and designing seminars, cooperate closely with architecture companies, have a lot of programs for gaining practical skills. At English architecture schools they have one year for gaining practical experience of an architect-professional.

While studying education activity of Ukrainian architecture schools (there are 16 of them in 12 cities of Ukraine) it can be noticed that all of them widely cultivate only one basic type, for instance the architecture faculty of the National academy of visual arts and architecture where artistic workshops have become popular and are managed by famous pedagogues-architects. Nonetheless, university type dominates at architecture schools of Kyiv National University of Construction and Architecture. Educationally-designing activity at all architecture schools of Ukraine, similar to education structure of the mentioned foreign ones, starts 1–2 years later.

What is the reason for that? It is because during first two years all architecture schools without exception, should additionally teach “fresh” architecture students classical architecturally-technical subjects, basic elements of which (drawing, sketching) are nowadays excluded from schools curriculum.

It can influence the increase of level of educational processes at the first courses in Ukraine in current conditions syncretic integration of all education types into a single hereditary process from younger courses to the older ones. Taking into account previous educational potential of students – architects, monitoring studying progress. Making education directed, personalized, flexible.

Key words: intensity and progress, educational and project activity, catalysts of educational processes, syncretic integration of historically formed types of education, individual educational potential of the student.